

Obsah

<i>Předmluva,</i>	5
Dar duchovního života a moderní člověk lidských práv, 5	
<i>Úvod,</i>	23
V NĚM BYL ŽIVOT	29
1. <i>Duchovní život</i>	30
Pojem „duchovní“, 30; Cíl duchovního života, 32; Znamky Ducha svatého, 33	
2. <i>Boží život</i>	36
Boží život v člověku - život Nejsvětější Trojice, 36; „V Kristu Ježíši“ (<i>Ef 3,21</i>), 37; K obrazu a podobnosti Božímu (<i>Gn 1,27</i>), 40; Dokonalé štěstí a spása duše, 41; Věčný život, 42; Život podle přirozenosti, 43; Omyly v chápání duchovního života, 44	
3. <i>Milost</i>	50
Život v Boží milosti, 50; Aforismy o milosti, 51; Milost stvořená a milost nestvořená, 55; Pokrok v milosti, 56; Různé označení stupňů, 57	
4. <i>Povolání k dokonalosti</i>	60
Dokonalost je pro všechny, 60; Stav dokonalosti, 61; Tři sliby, 63; Povinnosti slibů, 64; „Polední démon“ - nebezpečí zastavit se v pokroku, 65; Hlad a žízeň po spravedlnosti, 67	

✓	<i>Naděje</i>	69
	Psychologický základ naděje, 69; Předmět naší naděje, 72; Motiv naděje, 74; Naděje v Boha a v úspěch naší práce, 76; Okolnosti, ve kterých je zvláště potřeba posilovat naději, 77	
II	TEN ŽIVOT JE SVĚTLO LIDÍ	81
	<i>Boží milost a lidská spolupráce</i>	82
	Synergetismus - činnost Boží a lidská, 82; Práce, 83; Vnější a vnitřní skutky, 86; Úmysl dává skutkům hodnotu, 87; Vzbuzování dobrých skutků, 88; Síla lidské vůle, 89; Svoboda, 91; Odevzdanost do vůle Boží, 93; Pravá a nesprávná bezstarostnost, 94	
	<i>Láska Boží a láska lidská</i>	97
	Dokonalost je v lásce, 97; Co je láska? Eros - agape, 98; Láska k Bohu, 101; Láska k Bohu jako eros a agape, 103; „Dej mi své srdce!“, 105; Svědomí, 107	
	<i>Světlo rozumu a Boží osvícení</i>	110
	Schopnost poznávat, 110; Smysl viditelného světa, 111; Duchovní smysl věcí, 113; „Praxe“ je cesta k „teorii“, 114; Duchovní symboly, 115; Víra, 116; Přednosti víry, 119; Dvojití pojetí víry, 120; Víra v denním životě, 121; „Mystika světla“, 122; „Mystika tmy“, 124	
	<i>Ve smrtelném těle</i>	126
	Názor na tělo v antice a v křesťanství, 126; „Člověk je smíšenina dvou prvků“ (sv. Řehoř Naziánský), 127; Rozpor duše a těla v Písmu a v asketické literatuře, 128; Rozdíl pohlaví, 131; Solovjovovy úvahy o smyslu pohlaví, 133; <u>Nemoci a utrpení</u> , 135; Smrt, 136	
	<i>Ve společnosti věřících</i>	139
	Společenská povaha člověka, 139; Rozpory mezi samotou a společností, 140; Touha po samotě, 141; Církev, 143; Obcování svatých, 146; Svatí starozákonní, 148; Svatí křesťanští, 149; Svatí	

kanonizovaní, 150; Andělé - Boží spolupracovníci, 151; Anděl strážný, 152; Pobožnost k andělům, 154

Viditelný svět 155

Různý význam slova svět, 155; Svět viditelný, 156; Prozřetelnost, 158; „Zlý svět“, 160; Nespokojenost se světem, 161; Svátosti, 162; Žehnání církve, svěcené předměty, 164; Úcta obrazů v církvi, 166; Smysl a síla svatých obrazů, 167

Eucharistie 170

Večeře Páně, 170; Vnitřní dispozice při mešní oběti, 173; Potřeba přípravy k sv. přijímání, 175; Příprava „nutná“ a příprava „žádoucí“, 175; Příprava vzdálená a blízká, 177; Přijímání „pod jednou“ a „pod obojí“, 179; Účinky sv. přijímání, 179; Účinky na duši, 180; Účinky nepřímé, 182; Účinky na tělo, 184; Potřeba vzdávání díky, 184; Myšlenky, které máme oživit, 186; Duchovní přijímání, 188; Účinky duchovního přijímání, 190; Jak přijímat duchovně?, 190; Modlitby u svatozátku, 191; Způsob, jak se modlit v kostele, 192

III PLNÝ MILOSTI A PRAVDY 195

Pojem ctnosti, rozdělení 196

Co značí výraz ctnost?, 196; Aforismy o ctnostech, 198; „Základní“ čtyři ctnosti, 202; Jiná rozdělení ctností, 203; Božské a morální ctnosti, 204; Posloupnost ctností, 204

Moudrost, rozvážnost, spravedlnost 206

Moudrost, 206; Potřeba rozvahy, 210; Definice rozvážnosti, 210; Výchova k rozvážnosti, 212; Několik rad pro rozumné jednání, 214; Spravedlnost biblická a právní, 215; Různé druhy spravedlnosti, 217; Co spravedlnost porušuje?, 219

Statečnost, trpělivost, mírnost, vytrvalost 222

Chvála statečnosti, 222; Statečnost křesťanská, 223; Důvěra v Boha, 224; Skromnost a nezájem o plané hodnoty, 224; Myšlenka na umučení

Páně a modlitba, 225; Odvážně přijímat nepřijemnosti, 226; Předvídat obtíže, 227; Trpělivě snášet zlo, 227; Trpělivost se sebou i s bližním, 229; Mírnost, 231; Spravedlivý hněv, 232; Ovládnutí hněvu, 233; Vytrvalost, stálost, 234; Význam vytrvalosti v mravním životě, 237

Zdrženlivost

239

Zdrženlivost v jídle, 239; Pravidla zdrženlivosti v jídle, 240; Zdrženlivost v majetku, 242; Chudoba jako ctnost, 244; Pohlavní zdrženlivost, 246; Záštity čistoty, 247; Manželství a panictví, 250; Chvály panictví u křesťanských spisovatelů, 251

Sociální ctnosti

254

Původní dokonalá upřímnost, 254; Pravda a pravdomluvnost, 255; Lež - mravní nedostatek pravdy, 256; Předstírání (simulace), 257; Zdvořilostní formy, 259; Veselá mysl, 262; Pravá radost vnitřní, 263

Láska k bližnímu

265

Láska k sobě, k Bohu a k bližnímu, 265; Univerzálnost lásky, 269; Láska k nepřítelům, 270; Láska ve slovech, 271; Antické názory na přátelství, 272; Přátelství křesťanské, 273; Dobré a špatné přátelství, 275; Přátelství mezi lidmi, kteří žijí pospolu, 276; Přátelství mezi mužem a ženou, 277; Milosrdenství, 278; Soucit s chybuujícími, 279; Soucit s nemocnými, chudými, s přírodou, 280; Meze milosrdenství, 281

Ctnosti typicky křesťanské

283

Zbožnost - náklonnost k dobru, 283; Zbožnost vnější a vnitřní, 284; Bázeň Boží, 286; Víra v Boha odplatitele, 287; Správný a nesprávný strach, 288; „Začátek moudrosti“, 289; Pokora, 290; Lidská velikost a omezenost, 291; Poznání vlastního hříchu a vlastní slabosti, 292; Co soudí dnešní lidé o poslušnosti?, 293; Poslušnost a svoboda, 295; Poslušnost světců, 297; Různé druhy posluš-

nosti, 298; Rozpoznávací znamení křesťana: láska ke kříži, 300; Pozitivní hodnota kříže, 301; Jak snášet kříž, 303

IV TEMNOTA HO NEPOSTIHLA

307

Rozlišování duchů

308

Ďábel v Písmu, 308; Ďábel v první křesťanské literatuře, 309; Jak si představit vliv ďábla?, 310; Rozlišování duchů v Písmě, 312; Rozlišování duchů u Otců, 314; Osobní zkušenost sv. Ignáce z Loyoly, 315; Dvojnáčnost vnitřních zážitků, 317; Rozpoznávání myšlenek podle způsobu, jak přicházejí, 318; Přirovnání sv. Ignáce, 321

Útěcha a neútěcha

323

Duchovní útěcha, 323; Jak se zachovat v útěše?, 325; Duchovní znechucení, 326; Jak se zachovat v neútěše?, 328

Boj proti zlým myšlenkám

331

Zlá a dobrá myšlenka, 331; Pět stupňů pronikání, 332; „Bdělost srdce“, 334; Evagriův katalog osmera zlých myšlenek, 337; Nestřídnost, 338; Smyslnost, 340; Lakomství, 341; Smutek a závist, 343; Hněv, 344; Lenost, acedie, vlašnost, 346; Pýcha, marnivost, ctižádost, 347

Vášeň a jejich prameny

350

Vášeň, 350; Ideál apatie u východních křesťanů, 352; Čtyři letory, 355; Nečisté srdce – hnízdo vášni, 357; Egoismus, sebeláska, sobectví, 357; Vlastní vůle, 359; Nenávist, 360

Hřích

362

Potřeba očisty, 362; Často na hříchy myslet, 363; Hřích je jediné opravdové zlo, 364; Za hřích je odpovědný člověk sám, 366; Přestoupení Božího zákona, 366; Urážka Boží, 368; Hříchy z neznalosti, 369; Hříchy z lidské slabosti, 370; Závažnost všedních hříchů, 371; Hřích a lidská společnost, 372; Všechny hříchy jsou odpustitelné, 373

Pokání

375

Potřeba čistoty srdce, 375; Jaké jsou prostředky očišťování v církvi?, 376; Častá zpověď, 377; Přednosti a potíže psychologického rázu, 378; Zpověď „devocionální“, ze zbožnosti, 379; Zpovědník, 382; Zpytování svědomí, 383; Zvláštní (partikulární) zpytování, 385; Trvalé pokání, 389; „Blahoslavení plačící“, 391

✓ VIDĚLI JSME JEHO SLÁVU

397

Co je modlitba, její nutnost

398

Nesnadné je modlitbu definovat, 398; Tři základní druhy modlitby, 399; Rozhovor s Bohem, 400; Pozdvižení mysli, 401; Pozdvižení srdce, 403; Modlitba k Otci skrze Syna v Duchu svatém, 404; Účast na životě Nejsvětější Trojice, 405; Teologické důvody pro nutnost modlitby, 406; Svědectví duchovních spisovatelů, 408; Jak často se máme modlit?, 409; „Bez přestání se modlete!“, 410; Poměr práce a modlitby, 411

Modlitba prosebná

413

Čtyři druhy modliteb u sv. Pavla, 413; Modlitba prosebná a modlitba díky, 413; Máme se modlit za pozemské potřeby?, 415; Pravidlo k rozlišení správné a nesprávné prosby, 416; „Modli se za velké věci!“, 418; Modlitba za bližního, 419; Modlitba za zemřelé, 421; Modlitba za nepřátele, 422; Boží pedagogika při vyslyšení modlitby, 423; Skutečná účinnost prosby, 424; Modlitba hříšníka, 425; Modlitba za hříšnou věc, 426; Proba vytrvalá, 427

Vnější podmínky modlitby

429

Místo, kde se máme modlit - chrám, 429; Doba modlitby, 432; Vnější gesto a vnitřní smýšlení, 434; Klečení, 435; Gesto pokání, adorace, pokory, 436

Modlitba ústní

439

Co je ústní modlitba?, 439; Námitky proti ústní modlitbě, 439; Psychologické a dogmatické dů-

vody pro ústní modlitbu, 441; Která modlitba je soukromá a která veřejná, 442; Přednosti liturgických modliteb, 443; Jisté nevýhody veřejné modlitby, 445; Mínění církve o veřejných a soukromých modlitbách, 446; Původ a obsah žalmů, 447; Modlitba věčně nová, 450; Alegorický výklad Písma, 451; Svobodná volba mezi mnoha významy, 453; Střelné modlitby, 454; Síla jedné modlitby, 455; Duchovní četba, 456; Jak číst duchovní knihy?, 458; Písmo svaté, 460; Církevní Otcové, 462; Životopisy svatých, 463; Kázání a duchovní promluvy, 464

Metoda rozjímání

466

Starší návody k rozjímání, 466; Zápisky mystika, 468; Schéma ignaciánské metody, 469; Vzdálená příprava k modlitbě, 470; Příprava látky k rozjímání, tzv. body, 473; Večerní mlčení, 475; Ignaciánské „přídavky“, 476; Třetí přídavek: Boží přítomnost, 478; Přítomnost Boží vnější nebo v srdci, 480; Tělesný postoj při rozjímání, 481; „Žádat to, co chci“, 483; Jádro rozjímání: užívání schopností, 484; Druhy rozjímání, 486; Kladení otázek, 487; Příklad jiné řady otázek:, 488; Představitost v modlitbě, 489; Představa místa, 490; Rozmluva, 492; „Trojí rozmluva“, 493; Reflexe, zpytování po rozjímání, 494

Osobní pobožnosti

497

Objektivní a subjektivní zbožnost, 497; Osobní poměr ke Kristu, 498; Srdce Ježíšovo, 499; Pobožnost k umučení Páně, 502; Křížová cesta, 504; Mariánská úcta, 508; Růženec, 511; Zdrávas Maria, 514; Zdrávas Královno, 515; Anděl Páně, 516; Raduj se, nebes Královno, 517; Pod ochranu tvou se utíkáme, 518; Rozpomeň se... (Memorare), 518; Loretánské litanie, 518

Místo závěru

520

Rejstřík věcný

522